

לכל הקרובים והידידים המשתתפים בשמחתנו שליט"א

נהגו אנ"ש שיחיו בזמן האחרון – מיוסד על הנהגת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע בחתונת כ"ק אדמו"ר זי"ע – לחלק תשורה למשתתפים בשמחה, ובפרט צילומי כתי"ק רבותינו נשיאינו, כהנהגת אדמו"ר מוהרי"צ שחילק צילום אגרת אדמו"ר הזקן, וכתב על זה "אשר סגולה יהי לכל מילי דמיטב מנפש ועד בשר".

וע"פ הוראת חז"ל "אל תפרוש מן הצבור" – נתונה תשורה זו הכוללת שלשה שערים:

שער הברכות: מכתבי ברכות מרבותינו נשיאינו ומברקים מהרבניות למשפחות החתן והכלה.

שער המענות: מענות מכ"ק אדמו"ר זי"ע לאבי החתן שי על שאלותיו בשיחות הקודש במשך השנים תשכ"ו-תשל"ח.

שער האגרות: אגרות מכ"ק אדמו"ר זי"ע למשפחת החתן, וכן אגרות באנגלית שנכתבו בקשר לעבודת הפצת היהדות של אבי החתן שי.

ואנו תפילה שבמהרה בימינו נזכה לשמוע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה כו', בב"א.

בשם המשפחות

משה ובלומא שניידער

שרגא פייוויל וצפורה רימלר

ברוקלין, ניו יורק, יד סיון, היתשסי"ה

תוכן כללי

1	פתח דבר
3	שער הברכות
15	שער המענות
35	שער האגרות

שער הברכות

מפתח שער הברכות

- 5 ..... מכתב אדמו"ר הרי"צ לסב החתן לבי"מ של אביו
- 6 ..... מכתב אדמו"ר הרי"צ להורי אבי החתן לקישוה"ת של הורי החתן
- 7 ..... מברק הרבנית חנה ע"ה
- 8 ..... מברק הרבנית חיה מושקא ע"ה
- 9 ..... מכתב אדמו"ר זי"ע להולדת החתן
- 10 ..... מכתב אדמו"ר זי"ע לאפשערעניש
- 11 ..... מכתב אדמו"ר זי"ע לבר מצוה
- 12 ..... מכתב אדמו"ר זי"ע לנישואי הורי הכלה
- 13 ..... מכתב אדמו"ר זי"ע להולדת הכלה

RABBI J. SCHNEERSOHN
OF LUBAWITZ
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.
SLOCUM 6-2919

יוסף יצחק שניאורסאהן

ליו ב' א' ו' י' ט' ש'

ב"ה, כ"ז טבת, תש"ו

ברוקלין

אל הנכבד אי"א מו"ה צבי הירש שי

שלום וברכה!

במענה על כתבו המבשר אשר

בנם התלמיד מר שרגא פייביל שי' פלומד

בישיבת תומכי תמימים ליו באוויטש

אצל הרב קאסטעל שי' נעשה בר מצוה,

הנני בזה לברכם בברכת מזל טוב,

יגדלוהו לתורה חופה ומעשים טובים

עם שאר ילידיהם יחיו, מתוך פרנסה

בהרחבה, והוא ישקוד ויצליח בלימוד

וביראת שמים.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר ה. א. א. א. א.

מכתב ברכה לסבו של החתן (שנק' על שמו) מאת אדמו"ר הרי"צ,
לקראת הבר מצוה של בנו, אבי החתן

רימלער-ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ח, א' דר"ח אלול, השט"ז
ברוקלין

הח"ח אי"א נו"נ וכו'
מו"ח צבי שי'
וזוג' הי'

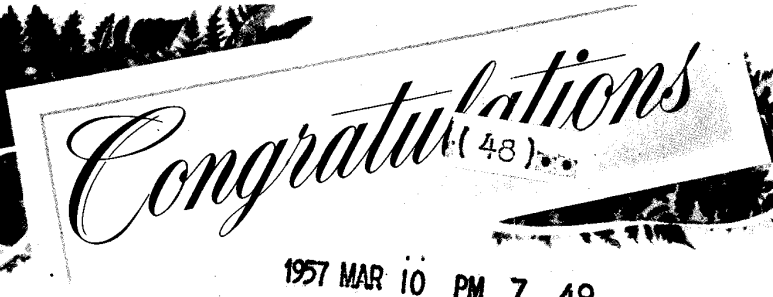
שלום וברכה!

לקראת הגיגה הקשו"ח שלטבנם האברך
הח"ח אי"א נו"נ כו' מו"ח שרגא פייחיל שי'
עם ב"ג הי' בשעה טובה ומוצלחה,

הנה יה"ר מהשי"ח שיהיו בשעה טובה
ומצלחה ולבנין עדי עד על יסודי החורה
והמצוה כפי שהם מוצרים במאור שבתורה זשהי
חורת החסידות. וירח מהם ומכל יו"ח שיהיו
רוב נחה חסידותי.

בברכה מול טוב

מכתב ברכה להורי אבי החתן מאת אדמו"ר ז"ע לקראת קישורי התנאים של הורי החתן

1957 MAR 10 PM 7 49

NAT163 CGN PD= BROOKLYN NY 10 7380PM=

RIMLER SHNEERSON==

MILROSE CHATEAU 1830 PITKIN AVE=

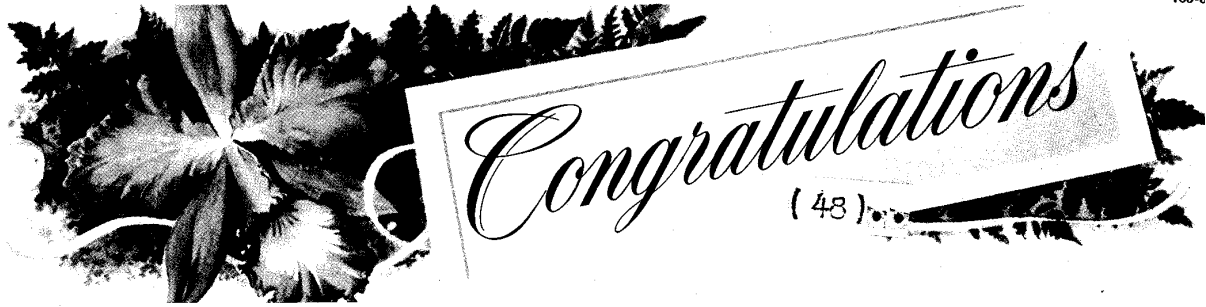
MAZELTOV=

HANAH SHNEERSON.

B Y W E S T E R N U N I O N

מברק הרבנית חנה ע"ה לחתונת הורי החתן

763-5

NAT162 CGN PD= BROOKLYN NY 10 733P=

1957 MAR 10 PM 7 48

RABBI AND MRS SHRAGE RIMLER=

MILROSE CHATEAU 1830 PIKIN AVE=

BEST WISHES FOR HAPPINESS MAZEL TOV=

MRS MOUSSIA SCHNEERSON=

B Y W E S T E R N U N I O N

מברק הרבנית חי' מושקא ע"ה לחתונת הורי החתן

רימלער - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ח' אדר ה'תשמ"ג
ברוקלין, נ. י.

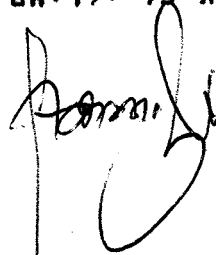
הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
הרב שרגא פיייוועל שי'

שלוט וברכה!

במענה על ההודעה אשר נולד להם בן
למזל טוב,

הנה יה"ר מהשי"ת שיכניסוהו לבריתו
של אברהם אבינו, וכשם שיכניסוהו לברית כן
יכניסוהו לתורה ולחופה ולמעשים טובים,
ויגדלו ביחד עם זוג' הי' ואת כל ילדיהם שי'
מתוך הרחבה.

בברכת מזל טוב

מכתב ברכה מהרבי להורי החתן לרגל הולדת החתן

רימלער - ברן קלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

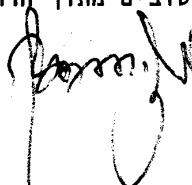
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה, ז' אדר תשמ"ג
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצי"צ
מוה' שרגא פיינליל שי

שלום וברכה!

במענה על ההודעה אודות יום הולדת השלישי של בנם צבי הירש שי',
הנה מועתק לקמן חלק ממכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר צוקלה"ה נבג"מ זי"ע
בנוגע למנהג ישראל זה. ויה"ר מהשי"ת שיגדלו ביחד עם זוג' ת"י ואת
כל ילדיהם שי' לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה.

בברכה

וז"ל כ"ק מו"ח אדמו"ר.

.... ובדבר גזירת פשערוט - אפשערעניש - הוא דבר גדול במנהג ישראל
ועיקרו הוא בהחינוך דהשאת פיאות הראש, ומיום הגזירה והנחת הפיאות של
הראש, נהגו להדר להרגיל את התינוק בענין נשיאת ט"ק וברכות השחר וברכת המזון
וק"ש שעל המטה. והשי"ת יהי בעזרם שיגדלוהו לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך
פרנסה בהרחבה ובמנוחת הדעת בגשמיות וברוחניות.

מכתב ברכה להורי החתן לאפשערעניש של החתן

רימלער - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y: 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליוכאוויטש

770 איסמערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ביה, ח'י שבט תשנ"ג
ברוקלין, נ.י.

האברך צבי הירש שי

שלום וברכה

במענה על ההודעה ע"ד הכנסו לגיל מצות,

הנה יה"ר מהשי"ת אשר מבן שלש עשרה למצות
יגדל לבן חמש עשרה וכו' כפטק המשנה (אבות פרק
ה'), ויוסיף התמדה ושקידה בלימודו בתורה, בתורת
הנגלה וכן בתורת החסידות ויהדר בקיום המצות.
והשי"ת יצליחו להיות חסיד ירא שמים ולמדן.

בברכה

בשם כ"יק אדמו"ר שליט"א

י.ג.ש.
מזכיר

מכתב ברכה לחתן לקראת הבר מצוה שלו

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה. יום א' דר"ח כסלו תשל"ו
ברוקלין, נ.י.

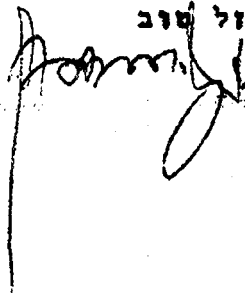
האברך הו"ח אי"א נו"נ וכו'
מנחם משה שי'
זב"ג תל'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן החזנות
ליום כ"ח כסלו הבע"ל,

הנני בזה להביע ברכתי ברכת מזל טוב
מזל טוב ושתי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו
בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה
והמצוה כפי שהם מוארים בטאור שבתורה זוהי
תורת החסידות.

בכרכת מזל טוב
מזל טוב

מכתב ברכה להורי הכלה לרגל נישואיהם

שניידער - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

בי"ה, כ"ה שבט תשמ"ג
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נוי"נ זכר'
מזה' משה שי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה אשר נולדה להם בת למזל טוב
ונקרא שמה בישראל פערל ח'י,

הנה יה"ר מהשי"ת שיגדלה ביחד עם זוג' ח'י
לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה.

ידוע מכ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע, אשר
מנהגנו הוא לאמר גם בלידת בת לתורה ולחופה
ולמעשים טובים, ע"פ מרז"ל (ברכות י"ז א)
נשים במאי זכ"ין באקרוב' כו' באתנוד' כו' ונטרין
כו'.

בברכה מזל טוב!

מכתב ברכה להורי הכלה לרגל הולדתה

שער המענות

בשנים תשכ"ו-תשל"ח זכה אבי החתן שי' לקבל הרבה מענות מכ"ק אדמו"ר זי"ע
על שאלותיו בשיחות הקודש, בעיקר בקשר עם לימוד פירוש רש"י על התורה,
לפי שיטתו של הרבי

מפתח שער המענות

- 17 ..... **במדבר תשכ"ו**
ביאור פירוש רש"י יתרו (יט, ו) "כהנים – שרים"
- 19 ..... **שבועות תשכ"ו**
גדר השבת שבה ניתנה תורה; המשך השקו"ט בפרש"י יתרו
- 20 ..... **חורף תשכ"ח**
טעם שלא מל אברהם אבינו את עצמו לפני שנצטווה; היתר נישואי בלהה וזלפה;
יהודה ותמר
- 22 ..... **חורף תשכ"ח**
המשך
- 23 ..... **שבת תשכ"ח**
המשך; נישואי שמעון ודינה
- 24 ..... **ג' שבת תשכ"ח**
יהודה ותמר; שמעון ודינה
- 27 ..... **שבת תשכ"ח**
המשך – אבות ושפחות; יהודה ותמר
- 28 ..... **חורף תשכ"ט**
שקלא וטריא בפרש"י (ויגש מד, כט) בענין וקרהו אסון
- 29 ..... **שופטים תשכ"ט**
שבקי ר"ע לחסידותי
- 30 ..... **שבועות תש"ל**
ברכת התורה בנשים
- 31 ..... **י"ט כסלו תשל"ו**
התורה ניתנה לעשות שלום בעולם
- 32 ..... **אמור תשל"ח**
פרש"י על הפסוק (אמור כג, כב) ובקוצרכם את קציר ארצכם
- 33 ..... **שלח תשל"ח**
פרש"י על הפסוק (שלח יג, כג) וישאוהו במוט

ב"ק אדמו"ר שליט"א
 ויבקר לביאור כ"ק אדמו"ר שליט"א בפירוש"י על הפסוק ואחם תהיו לי וגו'
 וישאל מה הכוונה רש"י הק' לפרש כהנים ולא כבכל מקום שכהנים כפשוטן,
 וביאור שהכוונה רש"י מזה שמסוים בקרא וגוי קדוש, ואם נפרש כהנים כפשוטן
 או לא יהי' הסיוט גוי קדוש מקל אל הכבוד שכן קאי פותהיו לי סגולה מכל
 העמים, ולכן מוכרח לפרש כהנים שרים ואז במילא גוי קדוש מעלה יחירה
 והסדר נכון.

ולכאורה, בכללי פירש"י שהורינו כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהמלים שרש"י מעתיק
 מהכתוב, הם הדורשים פירוש בפשט הכתובים, והם הסכריחים פירוש רש"י בפשט
 הכתוב באופן כזה דוקא.

ועפ"הנ"ל הנה לכאורה חסרה למה רש"י מעתיק מהכתוב כל המלים האלו ואחם
 תהיו לי ממלכה כהנים? הרי מאחר שרש"י רוצה לפרש מילה כהנים הי' רק
 להעתיק כהנים בלבד או לכל היותר ממלכה כהנים. ולמה סביא כל החלוקה
 הפסוק שלכאורה זה לא נובע

ולכאורה אפשר לפרש שלרש"י הי' קשה פירוש הפסוק של "ואחם תהיו לי ממלכה
 כהנים, אם הפירוש כהנים כבכל מקום, איך הקב"ה דורש מכל ישראל שיהיו
 כהנים, איך אפשר לכל ישראל שיהיו כהנים? וכאן מוכרח שדורש מכל ישראל
 באסרו "ואחם תהיו לי" ואיך זה אפשר? הרי כהנים הם דוקא משבט לוי ומבני
 אהרן! ומזה גופא הוכרח רש"י לפרש שכהנים הפי' שרים ואז מובן בפשטות
 שדורש מכל ישראל שיהיו שרים.

גם ע"פ פירש"י כ"ק אדמו"ר שליט"א הרי הי' צריך רש"י להביא סיום הכתוב
 ויבקר לביאור כ"ק אדמו"ר שליט"א בפירוש"י על הפסוק ואחם תהיו לי וגו'
 וישאל מה הכוונה רש"י הק' לפרש כהנים ולא כבכל מקום שכהנים כפשוטן,
 וביאור שהכוונה רש"י מזה שמסוים בקרא וגוי קדוש, ואם נפרש כהנים כפשוטן
 או לא יהי' הסיוט גוי קדוש מקל אל הכבוד שכן קאי פותהיו לי סגולה מכל
 העמים, ולכן מוכרח לפרש כהנים שרים ואז במילא גוי קדוש מעלה יחירה
 והסדר נכון.

שרגא פייוויל בן יענעק ברייבא
 היסקער

אשר ביהנים כפשוטן
 ויבקר לביאור כ"ק אדמו"ר שליט"א בפירוש"י על הפסוק ואחם תהיו לי וגו'
 וישאל מה הכוונה רש"י הק' לפרש כהנים ולא כבכל מקום שכהנים כפשוטן,
 וביאור שהכוונה רש"י מזה שמסוים בקרא וגוי קדוש, ואם נפרש כהנים כפשוטן
 או לא יהי' הסיוט גוי קדוש מקל אל הכבוד שכן קאי פותהיו לי סגולה מכל
 העמים, ולכן מוכרח לפרש כהנים שרים ואז במילא גוי קדוש מעלה יחירה
 והסדר נכון.

[במדבר תשכ"ו]
כ"ק אדמו"ר שליט"א

בקשר לביאור כ"ק אדמו"ר שליט"א בפירוש רש"י על הפסוק ואתם תהיו לי וגוי¹ ושאל מה הכריח רש"י הקי' לפרש כהנים דלא כבכל מקום שכהנים כפשוטן, וביאר שהכרח² רש"י מזה שמסיים בקרא וגוי קדוש, ואם נפרש כהנים כפשוטן אז לא יהי' הסיום גוי קדוש מקל אל הכבד שכן קאי מותהיו לי סגולה מכל העמים, ולכן מוכרח לפרש כהנים שרים ואז במילא גוי קדוש מעלה יתירה והסדר נכון.

ולכאורה, מכללי פירש"י שהורינו כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהמילים שרש"י מעתיק מהכתוב, הם הדורשים פירוש בפשט הכתובים, והם המכריחים פירוש רש"י בפשט הכתוב באופן כזה דוקא. ועפנה"ל הנה לכאורה תמוה למה רש"י מעתיק מהכתוב כל המילים האלו "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים?" הרי מאחר שרש"י רוצה לפרש מילת כהנים הי' רק להעתיק כהנים³ בלבד או לכל היותר ממלכת כהנים ולמה מביא כל התחלת הפסוק שלכאורה זה לא נוגע.⁴

ולכאורה אפשר לפרש שלרש"י הי' קשה פירוש הפשוט של "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים, איך אפשר לכל ישראל שיהיו כהנים?⁵ וכאן מוכרח שדורש מכל ישראל באמרו "ואתם תהיו לי" ואיך זה אפשר? הרי כהנים הם דוקא משבט לוי⁶ ומבני אהרן! ומזה גופא הוכרח רש"י לפרש שכהנים הפי' שרים ואז מובן בפשטות שדורש מכל ישראל שיהיו שרים.

גם ע"פ פירש כ"ק אדמו"ר שליט"א הרי הי' צריך רש"י להביא סיום הכתוב וגוי קדוש, או עכ"פ לרמז עי"ז בוגי.⁷

שרגא פייוויל בן יענטע בריינא
רימלער

[1] הובא בדרך אגב – ולכן בקיצור.

[2] [שהכרח] הכי גדול ומכריע

[3] אז אפשר לפרש שחלק מהם יהי' ממלכת כהנים נגוי – כל הגוי – עכ"פ קדוש

[4] יל"פ שלרש"י קשיא בפשטות – הכפל עוה"פ "ואתם תהיו לי" לאחר אמרו "והייתם לי". וזה מכריח

לומר – שזוהי הוי' מסוג אחר, לא הניגשים וקרבים לפני ה' – כהראשונה סגולה לי משאר האומות כ"א – שרים ומושלים בעולם.

[5] (1) לכן הקדמתי בהשיחה שכמה מפשטני המקרא מפרשים כהנים כפשוטו. וא"א לשוות כולם טועים בענין פשוט כ"כ. (2) באם א"א כלל לפרש כהנים כפשוטו, לא הי' רש"י מוכרח להביא רא"י ממק"א, כמו שלא הביא בשמות (ב, טז). (3) ועוד ועיקר – שדוקא לפירש"י – הנה לא רק שאפשר, אלא שכן הי' בפו"מ כל ישראל כהנים כפשוטו אלא שבאו אח"כ הלויים בשליחותם, וכפרש"י בפ' השבוע דהתועדות (האומנם כך שמירת חת"ת?) (ג, ח).

[6] אינו. בפ' יתרו וזמנה – דבזה עסקינן – הכהנים הם אלו הנגשים אל ה'" (יט, כב) ובפרש"י שם.

[7] – כי גם בלאה"כ דהסיום – הרי (נוסף על הנ"ל – הכפל) הצירוף: ממלכת (מלוכה והנהגת מדינה)

כהנים (נגשים ועומדים לפני ה' – כנ"ל) אינו גלאטיג כלל בפשט.

1 בקשר לשיחת ק' כ"ק אדמו"ר שליט"א במעלת הש"ק שאחרי הה"ש, ומעלתה לגבי השבת שבו ניתנה התורה, שאז הי' מעלי שבתא קודם ציווי' מסני, ובמילא הי' רק יום השבת לאחרי הציווי, ומכיון שזה הי' לפני הציווי של ומחללי' וגו', והציווי ממרה כבר בטלה, נמצא מזה שאותו יום השבת-החלץ היה איננו בקדושתה.

החלץ היה

2 ואולי בזה יש לתרץ החמ"י למה ניתנה התורה בשבת, ע"פ הטעם למה ניתנה תורה במדבר דוקא ולא במקום ישוב כנ"א, שאילו ניתנה תורה בישוב, הי' מקום לומר שהתורה שייכת או מתאימה רק לישוב פלוני ואינה שוה בכל מקום, ולכן ניתנה במדבר שאינו ישוב כלל ללמד ולשלול טעות הנ"ל, כ"א שזה שוה בכל מקום. וא"כ כמו שבבחינת מקום ניתנה תורה לא בהמקולה שבמקום כ"א בהפחות שבו, כמו"כ לכאורה הי' צריך להיות בבחי' זמן שינתן בזמן כזה לשלול הטעות שזה שייך רק אצל אצל בזמן של מנוחה ושבת, כ"א בזמן בזמן פעוקים בל"ש עובדין דחול.

*הוא לא יתכן שיהיה...
הוא לא יתכן שיהיה...
הוא לא יתכן שיהיה...*

וע"פ שיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א, הרי ניתנה תורה ביום חול אע"פ שזה הי' ביום שביעי, ומתורץ החמ"י. *אין לומר נכון אין שבת וזוהי*
שבת יתנה תורה

3 *כי יב' יתרו-בי הנגיש אל ה' (הא אהרן וזנו-שעשאו אלה).*

4 בהמשך לביאור פירש"י עה"כ ואתם תהיו לי וגו'. הנה כהצעתה לפ' שלרש"י הי' קשה לפ' הנזים כפשוטו דא"כ איך דורש זאה מכל ישראל, וע"פ הוכחה כ"ק אדמו"ר שליט"א שא"א לומר שזה דבר מופרץ ומושלל בהחלט או יא יא לתקן עקשית לפ' כן, ולא מפני שזה אי אפשר כלל, כ"א מפני שאין זה קרוב ע"כ לפ' דורש מכל ישראל להיות כהנים כפשוטו. וע"פ ההבדל שבין רש"י לשאר פשטני המקרא, בקירוב לפ' יש מקום לשאר הפשטנים לפ' כהנים כפשוטו, וגם מובן למה פוּכַר רש"י כאן להביא ראי' כמק"א. וגם זה שנתחילה הי' בפו"פ כל ישראל כהנים (אע"פ שלא זכיתי להבין דברי קודש שצ"י כיסוד לזה פירש"י ג"ח וגם אין מתווכים זה עם זה שמעיקרא הי' העבודה בכבודות) הרי נצטרך לומר שגולה וגוי קדוש נחקיים וממלכת כהנים לא נחקיים.

*הוא לא יתכן שיהיה...
הוא לא יתכן שיהיה...
הוא לא יתכן שיהיה...*

5 ובדבר הכפל, בני לכאורה אחרי שהפסיק ב"כי לי כל הארץ וכפירש"י הרי לכאורה צריך לזה ואין שני בלא"ה.

6 *הוא לא יתכן שיהיה...
הוא לא יתכן שיהיה...
הוא לא יתכן שיהיה...*

שרגא פייזויל בן יענטע בריינא רימלער

[נשא תשכ"ו - לקו"ש ח"ח נשא ג]

בשיחת ש"פ נשא תשכ"ו ביאר הרבי שהשבת דמתן תורה, כיון שנתחלל מקצתו אין היא השבת הראשונה, והשבת הראשונה היא השבת שאחרי שבועות. בהמשך לזה נכתבה השאלה דלקמן.

ובחלקה השני המשך השואל לדון במענה הרבי הנ"ל בשיחת ש"פ במדבר.

- [1] [נמצא מזה שאותו יום השבת] - מהרגע דמ"ת - [איננו בקדושתה].
- [2] [ניתנה תורה ביום חול] אבל מקודש יותר ולא עוד אלא שהי' שבת מש עד הרגע דמתן תורה [...] אינו [האם זה נכון] כיון שבש"ס ובכ"מ מודגש שבשבת ניתנה תורה.

[המשך לשאלה דבמדבר תשכ"ו]

- [3] כפ' יתרו - פי' הנגשים אל ה' (ולא אהרן ובניו - שנתקדשו אח"ז).
- [4] ואדרבא דוקא לפירש"י נתקיים כן בפו"מ (דשלוחו של אדם כמותו - וגם ע"פ פשט)
- [5] זהו הפשט ממש
- [6] ? - וכי איך הי' אפשר לפרש באופן אחר באם לא הי' כופל "ואתם תהיו לי" ?

[חורף תשכ"ח]

בחורף תשכ"ח ביאר הרבי במשך כמה שבתות כיצד ע"פ פשוטו של מקרא מתאימה הנהגת האבות ובני יעקב וכו' עם הכלל שקיימו כל התורה כולה: זה שאברהם לא מל עצמו לפני שנצטווה, זה שיעקב נשא שתי אחיות, שנשא את השפחות, שבני יעקב נשאו אחיותיהם, ששמעון נשא את דינה וכו'. השיחות נדפסו מאוחר יותר בלקוטי שיחות חלק ה', שיחות של הפרשיות: ויצא, וישב, ויגש, ויחי. [ונכלל בהם תוכן המענות של רבינו].
במשך אותם שבועות שאל אבי החתן כמה וכמה שאלות בנושאים אלה אצל הרבי, ונענה בכמה פרטים. והרי הם כאן בעמודים 20-27.

כ"ק אדמו"ר שליט"א

¹בביאור טעם שלא מל א"א עצמו עד שהי' בן צ"ט ונצטווה מפני הציווי של ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש, לכאורה בד"א² כשאין בזה צד טובה לרפואת הגוף ולבריאותו, משא"כ מילה שזה טוב לגוף בגשמיות,³ ומ"ש מהקזה,⁴ ובפ"י ואף את דמכם וגו'. לא זכיתי להבין מה שפירש"י אע"פ שהתרתי לכם נטילת נשמה בבהמה את דמכם אדרוש מהשופך דם עצמו, שלפ"י נראה שבהורג עצמו מיירי, דומיא דבהמה, ולחונק עצמו המובא אחריו.⁵
ובביאור על היתר נשואי בלהה וזלפה, נהי שאינן אחיות מן האב דבנות שפחה הן, אבל אחיות מאם הווי,⁶ ומפירש"י דבנותיו היו מפילגש משמע דמא' היו.⁷
ובביאור היתר יהודה ותמר, נהי שלפי פשט הכתובים רק אשת אב אסור גם לאחר מיתת האב, משא"כ כלתו, אבל סו"ס דין כלתו ג"כ אסור מה"ת גם אחר מיתת בנו⁸ ממה שבתור אשת בנך היא. ולכאורה הדרא קושיא אם קיים כל התורה איך נשא כלתו. ותמר איך נישאת לחמי'. אבפרט שרכתוב מעיד כי לא ידע כי כלתו היא, משמע אילו ידע לא הי' נושאה,⁹ ובמה נתקיים ענין היבוס שהי' יהודה משתדל שתתקיים. ומהו שפירש"י כי על כן לא נתתי שבדין עשתה וכו'.¹⁰
ובענין אברהם שלא מל עד שנצטווה, לכאורה מצות מילה שאני מכל המצוות בזה שהיא אות ברית. ולפ"י לכאורה מוכרח להיות כריתת ברית בין ה' וא"א לפני שיכול להיות מציות מילה שתהי' בגדר לקיימה בגשמיות. דומיא דמצות תפילין לא הי' במציות לקיימה בתפילין גשמיים ממש. וכפשטות הכתובים ואני הנה בריתי אתך וגו', ואתה את בריתי תשמור וגו', זאת בריתי אשר תשמרו ביני וביניכם וגו'.¹¹
קודם יצי"מ

שרגא פייוויל בן יענטע בריינא
רימלער

- [1] קבלה
- אזכיר עה"צ
- [2] מאין הראי'? ובפרט שעדיין לא נאמר ורפא ירפא
- [3] מבהיל! הרי מפורש שהיו כואבים
- [4] מאין נודע לבן ה' עד"ז?
- [5] - מפרש"י בפסוק הקודם (כדם בהמה) מוכח הפכו. וק"ל.
- [6] א"כ איך נשא יעקב הצעירה לפני הבכירה - לאחרי שנודע שלא יעשה כן?
- [7] י"ל דרק אחי להבדיל מלאה ורחל
- [8] ע"ד ההלכה. אבל (לפרש"י) ע"ד הפשט מותרת וכדמוכח בפרש"י שם.
- [9] כיון שאנשי' מתים בפרש"י - והוי הורג עצמו
- [10] ית' בעתיד וכן - שהעתיק רש"י השמות א"ר אפרים כו'
- [11] מוכח היפכו ממה שאכלו מצות [קודם יצי"מ] וכן ביצחק - פסח, בפרש"י!

כ"ק אדמו"ר שליט"א

בענין א"א שלא א"ע עד שנצטוו ע"ז, הרי לכאורה זה דבר פשוט אפי' לבן ה' שיש להציל אדם מסכנה אפי' בא' מאבריו, ועאכו"כ כשאין נזק לאבר כ"א כאב גרידא פשיטא שיש לעשות הדבר לתועלת רפואת הגוף ובריאותו. ומשכתוב שהיו כואבים כן הדבר שבטיפול רפואי כיו"ב יש כאב זמני וכדאי הכאב זמני בשביל הטובה תמידית. ובגוף הפי' ואך את דמכם וגו'. לז"ל עדיין.

ובענין בלהה וזלפה, מפורש שנשא יעקב שפחת רחל - שהיא הבכירה - לפני שפחת לאה - שהיא הצעירה - ובמילא עשה כמנהג המקום. ואם נאמר דרק אתי להבדיל מלאה ורחל, אז יהי' בהכרח לומר שלשון רש"י - והרי לשון רש"י מדויק בתכלית.

ובענין יהודה ותמר לפי החילוק מע"ד ההלכה לע"ד הפשט, הרי לכאורה עדיין לא ידענו מכל העריות שנאסרו במ"ת, וא"כ ע"ד הפשט אין קושיא כלל בענין לע"ע. אבל כשיגיע לדיני עריות בויקרא ויהי' קשה איך נשא יהודה וכו'. במה יצטדק יהודה. אמת שע"ד הפשט לא יגיע להקשות,

אמת לך אדם
כחאין גזקך קלמי ההרכות עלן טגאז דהמאד מן האין

[חורף תשכ"ח]

(כת"י מעתיק)

כמובן צודק בשתי ההערות ובל"ג יתבאר בהתועדות הבא

כ"ק אדמו"ר שליט"א

קצת זמן / אה

משה בן אהרן

בביאור היתר נשואו שמעון ודינה, שמכיון שנלקחה ונבעלה לכנעני נעשית שבויה ובגדר שפחה ונפקע ממנה יחס החולדה, לז"ל ההוכחה ע"ז מפשטות הכתובים. ואפי' אם נפקע יחס החולדה בזמן שהיא שבויה כנ"ל, לז"ל ההוכחה שבגם אחרי שנשתחררה, ונעשית בת חורין, שעדיין נשארה במצבה שבעבר ואינה חוזרת ליחסה דמעיקרא לפני שנלקחה וכו'. ובהכרח שאחרי שחרורה בהריגת שכס יצאתה מכלל שפחה דא"ל איך נמנה שאלו בשבעים נפש דיעקב וא"כ לכאורה חזרה לקדמותה שהייתה אחותו מן האב ומן האם.

1

2) כאן אנו רואים כי עדיין לא נמצא פירוש

ובביאור בלה וזלפה שנשארו שפחות גם אחרי שנישאו ליעקב, ההוכחה הכתוב ויתן לי בן, ונקראות שפחות גם אחר"כ, לכאורה איך מתיחסים בניהן ליעקב כבנותיהם ולא כשפחות. ולכאורה "ל שנשתחרר" כשנשאן יעקב, והיו לו לנשים ולא לשפחות ובניהן בניו כמו בני רחל ולאח. ומשכתוב ויתן לי בן, הרי לכאורה י"ל שבן זה נולד ע"י השתדלותה - שנחנה שפחה ליעקב - ובסיבתה נולד בן ליעקב שלכן אמרה ויתן לי כמו על ידי. וכן בשרה לא מצינו כלל שיתחם ישמעאל לשרה אע"פ שהגר הייתה שפחה גם אחרי שנחנה לאברהם. וגם לכאורה אינו מובן איך נשאו האבות שפחות כשקיימו כל התורה כולל לא יהי' קדש שלפירש"י זה קאי ג"כ על בן חורין לשפחה שכל בעילות בעילות זנות כי אין קידושין חופסין.

4

5) ובענין יהודה וחמר, נחי שלא הי' חיוב ליבם מפני שלא הי' המציאות של יבמה יבא מכיון שלא רצה יהודה ליתנה לשלה, אבל חליצה מיהת בעי' ומה שפירש"י כי על כן לא נחתי' שבדין עשה עדיין בלחי מובן מהו בדין עשה.

הוא ענין שפחה
הוא ענין שפחה
הוא ענין שפחה
הוא ענין שפחה

שרגא פייוויל בן יענסע בריינא רימלער

[שבט תשכ"ח]

- [1] בפתקת ואלדמן שי' [כוונת רבינו שענה על שאלה זו בפתק להרב וולדמן שי' והוא הנדפס לקמן בעמודים 26-24]
- [2] כמו שנמנו "בני השפחות"
- [3] כמפורש וכמה פעמים בכתוב, והילד אינו שייך להשפחה כן ההוכחה הכתוב [...]
- [4] היפך הכתוב!!!
- [5] היפך המפורש בקרא דחליצה רק באומר לא חפצתי [] שלכן מבוזין אותו כו'.

כ"ק אדמו"ר שליטי"א,

בענין שנתבאר בהתוועדות האחרונים הרי אחרי איבערריידען עם כמה פון די גוטע צוהערערס (ובתוכם רב יוא' קאהן ורב אפרים פיקרסקי) נשאר לי בלתי מובן איזה דברים.

(א) בין אם נדבר שהשבטים קיימו וכו' בין אם נדבר שרק האבות קיימו וכו' אינו מובן הליכת יודא אל תמר בפתח עיניים? ממנ"פ אם קיים וכו' הרי בוודאי קשה! אבל אפילו אם לא קיים וכו' קשה לי שהרי נאמר שחיובי בני נח – גם אלו שלקחו על עצמם – וודאי קיים ולפי זה איך הלך אל תמר שהרי דינה היתה פנוי ועליי מיביא רש"י "שהאומות גדרו עצמן מן העריות" (ואולי נכון הביאור מה שאמר לי אחד מהני"ל שיש לחלק בין אונס לרצון?).

(ב) אבל בעיקר קשה עלי ומעיק אותי מה שתירץ כ"ק אדמו"ר שליטי"א – לפי היסודות שהניח בענינים אלו – ב"שאול בן הכנענית" איך זה פשוט "עד כדי כך שרש"י אינו צריך לבארו במילים מפורשים שאחרי שנהרגו שם וכו' הרי דינה אינה חוזרת למציאותה הראשון ומותרת לאחי'.

וביותר אינו מובן לי שאפילו כשהיתה "תחת ידם" הוסיפו והפצירו בכמה מיני אופני בקשה והכנעה, ואחי דינה ענו גם פון א פאזיציע פון תקיפות ("ואם לא תשמעו אלינו – והלכנו")³ איז ביי אזוי איינע וואס מען האט אזוי ווייניג רשות וכח עליי אונד עס ריידען זיך אזעלכע דיבורים פון הכנעה וכו' פון איין צד ותקיפות מצד השני הכי על זה יחול שם "שפחה" עם כל הגדרים שנאמרו עליי באבדות מציאות עצמה מכל וכל עד כדי-ביטול קריבותה והיתר לאחי' גם אחרי שיוצאת מקצת שבי' הזה?

לכאורה נראה זה כחידוש גדול שרש"י הי' צריך להביאו במילים מפורשים? אולי נוכל לזכות לשמוע הני"ל ביותר ביאור?⁴

(1) ? ! לא נמצא איסור בזה בתושב"כ – ופשיטא שאינו בתרי"ג מצות וכיו"ב
(2) [לרצון?] כמפורש ברש"י לענות (לד, ז) ועפ"ז יומתק מה שאמר הבה (שלכאורה מיותר) וכפרש"י (לה, טז)

(3) גדולה מזה מפורש בקרא שלאחרי "שנשבה" לוט ע"י 4 מלכים אדירים סיכן אברהם את עצמו לשחררו (4) לומר – כהקס"ד שלו – שאף שכש"ויקח" שכם את דינה בטלה השייכות דדינה עם הורי' (וכמפורש דרחל אומרת על בן שפחתה "ויתן לי בן" "יכולתי" "להיות שונה לאחותי" (פרש"י ל, ח) ונעשית נכסיו של שכם (ע"ד לוט כשנשבה) הנה כשהורגים את שכם – לא רק מבטלים את האדנות של שכם אלא "שמקשרים" אותה ע"י מיתת שכם עם הורי' – ה"ז חידוש הכי גדול. [וגם להעיר שאפילו ע"פ הלכה – קטנה שנתגרשה אינה באותה השייכות לאבי' כמו קודם שנשאת]. ועוד וג"ז עיקר [ולפלא – שאיש מהמקשים קושייתו זו – לא שם לבו לנקודה בזה המפורשת ברש"י (מו, י) שלא רצתה דינה לצאת עד כו' שישאנה היינו שיצאתה משכם (וכל הדינים המסובכים מזה) ה"ה רק באופן שישאנה שמעון.

כ"ק אדמו"ר שליט"א ¹
 בהאיסור - שזה צולח לאשה
 בביאור היתר נשואי האבות עם שפחות, שלפי הטעם בפירוש"י מקאין קידושין
 תופסין, לא הבנת - חילוק בין שפחות האבות לכל שפחות / אם אצל האבות -
 תפסו קידושין כשפחות.

ובביאור אבן עזר יהודה וחמר, כפי שנראה מחשובת כ"ק אדמו"ר שליט"א שלפי הטעם
 בפירוש"י לא הלך יהודה לתמר לקדשה לו לאשה ² וא"כ לכאורה קשה בשמים - ובדרך
 המשט. איך מתקבל על חזקה שיהודה בן יעקב - שנטי י-ה, יעשה דבר שלכאורה
 זה בלתי הגון כלל אפי' לא' שלא בדרגת גדלותו של יהודה. הרי ביאה שלא לשם
 קידושין ביאה זנות הוי. ונהי דאיסורא ליכא, בזיון איכא. והב' אחרי שכתוב
 בפירוש ויחשבי' לזונה, איך הלך אלי' יהודה - מה לו ולזונה? וזה קשה גם
 אם נאמר שהלך אלי' לקדשה לו לאשה - ובפרט שרש"י מכאר הטעם על חמר למה היא
 המקירה עצמה אצל יהודה מפני שהיתה מתאוה להעמיד בנים ממנו, אע"פ שהיא
 קרקע עולם, הרי מכש"כ שדג"ש ביאור על יהודה בהנהגתו הוא. ויהודה עצמו
 אומר תקח לה פן נח"י לבן, ³ ופירוש"י שיתפרסם הדבר ויהי גנאי, ואם לא
 הי' בעצם המקשה שום ענין של גנאי למה חשש לפדטומן הוי בהכרח כנ"ל, וא"כ
 קשה כנ"ל.

הרי צ"ל
 כ"ק אדמו"ר שליט"א
 ש"ס
 ג' תמוז
 ת"ת

כ"ק אדמו"ר שליט"א
 ש"ס
 שרגא פייוויל בן יענטע בריינא
 רימלער

כן א"א רש"י (ת"ת, פ, רע, פ.)

[שבט תשכ"ח]

- [1] [שלפי הטעם] דהאיסור [בפירוש"י] - שהוא דוקא באישה ש[אין קידושין תופסין], אין [חילוק בין שפחות האבות לכל שפחות] שקודם מ"ת.
- [2] כן מפורש בקרא [לח, טו. שם, כ].
- [3] [ובפירוש"י] שחשש שיתפרסם הדבר ויהי גנאי, הרי מפורש גם דעת רש"י - שלולא הפרסום אין בכך כלום
 [...] חשש לפדטומן [מפורש בפירוש"י] (כט, כא) [...]

חז"א (אין צד למק אידם) הריבול וילד על וקרנו אסון לעלמן מילנה וכן
 וחלל האסון נהג לצד בדיחיים אלפי כן היה מקל ובפדח הכאלון
 פירול: כגד בנה (באנינות יומג) ולקאורה ול ההכנוא לרלי
 לזיוני ולפניק אורו התיון לסיכול ג' הסכנה פקדונה ב' זאלו הפסל הכשוט -
 שהיוסו זבני אעודל את אדיו שלעס לשורה
 הנרשן [ופתן שרטי. און] לזה טעם אסון פד
 זיש אהדתיק דעה.

אסון
 פד

לעגא פתול מן ויתולא בנינא
 נוחלר

[חורף תשכ"ט. לקוי"ש ח"ה מקץ ג]

שאלה זו על פרש"י נשאלה בחורף תשכ"ט, בהמשך לזה ביאר הרבי בש"פ מקץ תשכ"ט את פירוש רש"י על הפסוק "פן יקראנו אסון" (מב, ד). ובהמשך לזה דיבר הרבי בענין זה עוד בש"פ ויגש תשכ"ט.

ובדרך אגב (אין זה שייך לעיל) בפירש"י ויגש על וקרהו אסון שהשטן מקטרג וכי' וחשש האסון כבר נזכר פעמיים לפני כן בפי מקץ ובפעם הראשון פירש"י כבר כנ"ל (באריכות יותר) ולכאורה י"ל ההכרח לרש"י לחזור ולפרש אותו הענין¹ שפירש בסדרה הקודמת²

שרגא פייוויל בן יענטע בריינא
רימלער

(1) מפני שמה [שפירש] הי' [בסדרה הקודמת].
 (2) לשלול הפשט הפשוט - שהאסון מפני שעוזב את אביו שנפשו קשורה בנפשו [וכמו שרש"י שולל זה גם בפסוק כב] ויש להאריך בזה.

גביאור פירוש ע"פ יורה דא מוכה - אשכנזי דבבא עקיבא - לבאו' וז' הנה' הנה' הנה' כ"ר חסידותי' ונשכחה
לפי' כ"ר חסידותי' ונשכחה, ונש' הנה' מאי חסידותי' למונה' של' אן' ונש' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה'
כ"ר חסידותי' ונשכחה ונש' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה'
עצמן לא באים לעולם הזה, רק בקולין לא חלאו, ולמה אוב' ר' עמיאל חסידותי' הנה' הנה' הנה' הנה'
הטעם בקו' חסידותי' ונש' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה' הנה'
מה' החסידותי' לקנה' כ"ר חסידותי'. ידו לבאו' הסגור' הסגור' ונש', ומה' חסידותי' כ"ר חסידותי'
למה' חסידותי' ונש'. ונש', למה' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש'
למה' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש'
חסידותי' ונש' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש'
חסידותי' ונש' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש' חסידותי' ונש'

שגרא פייוויל בן יענטע בריינא
רימלער

[שופטים תשכ"ט, לקו"ש ח"ט שופטים ב]

בשיחת ש"פ שופטים תשכ"ט בביאור היינה של תורה שבפירוש רש"י הזכיר הרבי את ביטוי חז"ל "שבקה
ר' עקיבא לחסידותי".
ועל זה באה השאלה כאן.

כ"ק אדמו"ר שליט"א

בביאור פירוש ע"פ יורה של תורה - חסידותי' דרבי עקיבא - לבאו' י"ל הגמ' דשבקה ר"ע
לחסידותי' וכפירוש"י שהי' רגיל לזכות את ישראל, ומפרש בגמ' מאי חסידותי' שאומר קטני בני רשעי
ישראל באים לעולם הבא. כאן אומר ר"ע שדור המדבר ועדת קורה ועשרת השבטים אינם באים
לעולם הבא, ואפ"י שכל רשעי ישראל פרש"י שהם עצמם לא באים לעולם הבא, רק הקטנים שלא
חטאו, עליהם אומר ר"ע שבאים לעולם הבא. הרי בכל הסוגים הנ"ל מחייב אותם ר"ע ובסוג א' בלבד
מזכה, ובגלל זה חסידותי' שרגיל לזכות את ישראל ובכל המקומות שבקה ר"ע לחסידותי'. הרי
לכאורה הסברא הפוכה. ועוד, למה שבקה ר"ע לחסידותי' לגבי סוגים אלו. ועוד, לפירוש"י קטני רשעי
ישראל לא חטאו ומה החידוש לזכות ישראל שלא חטאו שבגלל זה חסיד מתקרי'.

בתוספתא גופא איתא ר' יהושע במקום ר' עקיבא ואין מציינים לשנות הגירסא בגמ' שמביא
תוספתא זו. (סנהדרין פי י"ג)

שאלות הנ"ל אינן בביאור כ"ק אדמו"ר שליט"א, אלא ד"א הנ"ל לכאו' דורש ביאור. ובפרט שזה
בא ככלל גדול מהו חסידות ור' עקיבא הרי יש למנוע מקום לטעות לכאו'.

שגרא פייוויל בן יענטע בריינא
רימלער

[1] ועוד וג"ז עיקר [רגיל] פשיטא שזהו יותר מפעם א' - והרא"י רק על פ"א! וראה יומא לח, סע"א. ובירוש' שקלים פ"ה סוף ה"א: זלגו עיניו דמעו
[2] כלל וכלל כ"א בגמרא - ויל"ע במפרשי הש"ס שם.

ב"ה ← (וְצִיָּבָה הֵיֵת עֲלֵיךְ קִדְמָה אֲנִי וְאַתָּה אֲנִי) וְעַתָּה
 ① נתבאר בהשיחות דחה"ש שלהטעמים של כמה אחרונים על מה שנשים מברכות
 בה"ת היו צריכות לברך בכל פעם שלומדות, כי הטעם מה שאנשים יוצאים י"ח
 בברכה אחת הוא לפי שחיוב מצות ה"ת הוא בתמידות, [וכמשנ"ת בשיחת ש"פ נשא,
 שגם הטעם "דלא הסיח דעתו" וכן מה שבה"ת הוא כמו ברכת השחר, שייך דוקא
 לפי שחיוב מצות ה"ת הוא בכל רגע];
 לא תפסנו: הרי גם לטעם אדה"ו לפי שחייבות ללמוד מצות הצריכות להן,
 הרי חיוב זה אינו תמידי, ולמה אין צריכות לברך בכל פעם שלומדות?

② וְעוֹפֵי טַיִם בְּהַיּוֹם אֵלֶּיךָ בְּעֵת הַבֹּקֶר וְלֵאמֹר (וְכִלְיֵהּ
 אֵלֶּיךָ עֲמָלֹךְ עֲלֵיךָ עַד עֶשְׂרֵי) —
 קִדְמָה אֲנִי וְאַתָּה אֲנִי חִיבוֹתָ לְבָרְכָתִי וְלֵאמֹר
 וְכִלְיֵהּ אֵלֶיךָ עֲמָלֹךְ עֲלֵיךָ עַד עֶשְׂרֵי
 הַסּוּכָה — הֵיֵת עֲלֵיךְ קִדְמָה אֲנִי וְאַתָּה אֲנִי
 אֵלֶיךָ עֲמָלֹךְ עֲלֵיךָ עַד עֶשְׂרֵי

← אֵלֶיךָ עֲמָלֹךְ עֲלֵיךָ עַד עֶשְׂרֵי
 אֵלֶיךָ עֲמָלֹךְ עֲלֵיךָ עַד עֶשְׂרֵי

[שבועות תש"ל, לקו"ש חי"ד האזינו ב]

בשיחת חג השבועות תש"ל דיבר הרבי בענין ברכת התורה לנשים.

ועל זה באה שאלה זו, ונתבאר הענין יותר בשיחת ש"פ נשא.

- [1] ולדידהו - ה"ז ענין בפ"ע שנהנה ממנו (ולכן מברכת) וכיו"ב
 [2] ועוד כמה פרטים שלא הספיק הזמן לבארם (וכנראה שלא עמדו עליהם ע"ע עכ"פ) - בנוגע להנ"ל:
 לאדה"ו ה"ז חיוב: א) הקשור במצותיהן שכמה מהן חיובו כל היום ב) שבכלל גמרו קיום המצוה ולכן בכלל
 הברכה צ"ל בעת הגמר (וע"ד שאין מברכים על עשיית הסוכה - אף שנאמר "תעשה" ובירוש' שמברכין לעשות
 כו') אלא שכיון שחייבות ללמוד כו' ענין דחייבותא וכו' מכל הנאות כו'

כ"ק אדמו"ר שליט"א

בהמשך להדרן בקשר לסיום של ששה סדרי משנה וסיום ספר זמנים ברמב"ם בהתועדות די"ט כסלו, הנה לכאורה נראה כאן סתירה. דבסיום השש"מ אר"ש בן חלפתא לא מצא וקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום שנא ה' עוז לעמו יתן ה' יתקן את עמו בשלום נראה דעוז שהוא תורה ושלום הם ב' ענינים, ובסיום ס' חזקיהו להרמב"ם אומר גדול השלום שכל התורה ניחנה לעשות שלום בעולם שנא דרכי ד' רפי נועם וכל נתיבותי שלום, הרי שהתורה עצמה היא ענין השלום וגם היא עושה שלום בעולם.

ובגוף המאמר של ר"ש בן חלפתא קשה איך יתכן לומר שהתורה שכוללת כל הברכות כולל ברכת השלום ככתוב אם בחקתי תלכו וגו'. ונחתי שלום וגו'. וכמאמר ר' אלעזר א"ר הנינא תלמידי חכמים - דוקא - מרבים שלום בעולם ואעפ"כ תהי' התורה ח"ו חסרה ובלתי מספקת להיות כלי מחזיק ברכה לישראל עד שתקב"ה הוזקק למצוא ד"א להיות כלי מחזיק ברכה לישראל. הרי אדרבה התורה שהיא למעלה מכל הענינים, וכוללת הכל ומביאה שלום ה"ה הכלי מחזיק ברכה באופן נעלה יותר. והביאור דשלום אמתי א"א כ"א ע"י עוז דתורה, הרי לכאורה עיקר הכלי מחזיק ברכה הוא עוז דתורה.

1
זוהי הוספה של ר"ש בן חלפתא
למאמר של ר"ש בן חלפתא
על שם השלום

2
זוהי הוספה של ר"ש בן חלפתא
למאמר של ר"ש בן חלפתא
על שם השלום

שרגא פייוויל בן יענטע בריינא
רימלער

[י"ט כסלו תשל"ו, לקו"ש חט"ו, חנוכה]

בהדרן די"ט כסלו תשל"ו נתבאר ענין שהתורה ניתנה לעשות שלום בעולם, ועל זה באה השאלה כאן.

- [1] זוהי הוספה שלו... והיפך פשטות ל' המשנה
- [2] ולמעלה במכש"כ וק"ו להיות כלי לענין אחר!!

כ"ק אדמו"ר שליט"א

בביאור פרש"י ד"ה ובקצרכם שזכינו מחדש בעת התועדות מוצ"ק פ"א אמר פסח שני,

לכאורה איך מתורץ נתינתם באמצע ע"י הלימוד שכל הנותן לקט וכו'. הרי אותו הלימוד היינו לומדים גם אם היו כתובים לאחרי כל החגים ובודרך "למה נסמכה" ואז הי' מקום לכלול גם פרט ועוללות. ומה מוסיף בזה שבאו באמצע הרגלים.

1) אם לא נלקח קצת מנגמ - אלא נלקח קצת
ואם ללמד לימוד זה לכאורה הי' יותר מחאים לפרש קרבן עולה - טזה קרבן יתרו "בחוכו" - או עכ"פ לפרש בנין המשכן והמקדש. ואדרבה הרי ברגלים העיקר שלמי חגיגה ושלמי שמחה - כי העולה מעה כסף בלבד. ואע"פ שבכללות מובן כי הרגלים הם ענין עלי' לרגל לבית המקדש והקרבנות אבל איפוא מודגש ה"בחוכו" בענין הרגלים ובקרבנותיהם.

א 13
ב 12
ג 11
ד 10
ה 9
ו 8
ז 7
ח 6
ט 5
י 4
יא 3
יב 2
יג 1

2) והוא מביא הנהגה שזכר שכהן בכחב כאן מפני שאין זה הלוי לנבתי
ובביאור זכירה שם בעל המאמר ר' אברדימוס בר' יוסף מפני "ער האט זיך געקאכט אין דעם ענין עון עניי עירן" הרי לכאורה הי' צריך להביא הכתוב בתורה את העני עמן שלומדים מכאן עניי עירך קודמים בגמרא או הכתוב לאחיק לעניין וכו'. שמביא הרמב"ט, שלכאורה הי' זה מוכיח עוד יותר על ה"קאן" שלו בענין זה ושאעפ"כ בלקט שו"פ משנה כדוחיו הטבעיים, ולמה דוקא הוא מביא כחוב מספר יהושע, הרי לא דמי נביאים לסקרא בתורה.

אולי יש לחת טעם שלא נזכר שכהן בכחב כאן מפני שאין זה הלוי לנבתי בבחירה האדם, ומכיון שבא ללמד כמבואר ברש"י שמה מובן עד כמה יש לאדם להשדל בזה - בבחירתו - לכן לא הזכירו הכתוב. ואעפ"כ רש"י מצרפט ביחד מכיון ששו"ס קיום מצות שכהן ג"כ כאילו בנה ביה המקדש וכו'.

3) והוא מביא הנהגה שזכר שכהן בכחב כאן מפני שאין זה הלוי לנבתי
6) שרגא פייוויל בן יענטע בדיינא רימלער

7) הוא מביא הנהגה שזכר שכהן בכחב כאן מפני שאין זה הלוי לנבתי
8) הוא מביא הנהגה שזכר שכהן בכחב כאן מפני שאין זה הלוי לנבתי
9) הוא מביא הנהגה שזכר שכהן בכחב כאן מפני שאין זה הלוי לנבתי

10) הוא מביא הנהגה שזכר שכהן בכחב כאן מפני שאין זה הלוי לנבתי

11) הוא מביא הנהגה שזכר שכהן בכחב כאן מפני שאין זה הלוי לנבתי

אמור תשל"ח, לקו"ש חי"ז אמור ג) (כת"י מעתיק)

- [1] מתרץ שלא נשנה בנוגע לכרם - כמדובר בהתועדות
- [2] מדובר רק ע"ד קרבן אחד ולא "קרבנותיו"
- [3] !? הרי שם אין מדובר כלל ע"ד קציר ושדה
- [4] חי"ק קודמין (ב"מ סב, א) [...] וחי אחיק עמך [...] כ"א מן מספר יהושע]
- [5] קושיא על הירושלמי* ולא בפרש"י והתירוץ בנדו"ד מובן וכמשנת' בשייכות עבודך לפאת השדה - לעבד בה (וכן ביהושע דטורה יותר בעיר) ובכ"ז תעזוב - וזה אין ללמוד משלילת מהעני עמן
- * התירוץ בפשטות דיש דרשות אחרות בכ' כתובים הנ"ל גם לקט כן

כ"ק אדמו"ר שליט"א

בפתק בקשר לביאור פירש"י ד"ה וישאהו במוט בשנים בשאלה הב' על ההכרח לומר שיהושע וכלב לא נטלו כלום, נזכרתי שטעיתי, במה שכתבתי שזה מוכרח מצד האיסור ולפני עור, כי זה הי' התירוץ על השאלה היתכן שיהושע וכלב לא קיימו מצות משה לקחת מפרי הארץ. אמנם ההכרח הוא מזה שלא נטלו גם משאר הפרות שנשתבחה בהן ארץ ישראל ויתים ותמרים. וכיון שעשרה מרגלים נטלו בין כולם אשכול ענבים, תאנה ורימון היו יהושע וכלב יכולים לקחת מן הזיתים ומן התמרים. וכיון שלא נטלו ממינים אלו מוכרח לומר שהם לא נטלו כלום.

ולכאורה יש לשאול מאין ההכרח לרש"י לפרש כן. אולי הי' כוונת הרימון והתאנה כ"כ ששנים היו זקוקים לישא הרימון וב' התאנה, ואז היו כולם עסוקים במשא הג' מינים, שמונה על האשכול ושנים על רימון ושנים על תאנה. וכמו שכונד האשכול הי' מופלא ביותר עד שמונה היו צריכים לשאהו כמו"כ אין לתמוה שהרימון והתאנה היו כ"כ כבדים שהיו צריכים שנים לישא א' מהם. או יש לומר באופן הקרוב יותר לפשטות הענינים, שהרי רואים במוחש שיש הבדל גדול בין רימון לתאנה שהרימון גודלו פי כמה מהתאנה, וא"כ מן הסתם גם בזמן ההוא שכללות פרי הארץ היו מופלאים בגודלם, מ"מ הי' הבדל ערכי בין המינים, ומסתבר לומר ששנים היו צריכים לישא רימון ואחד נטל תאנה, וגם מסתבר לומר שכלב שהי' מראה עצמו כאילו הוא עם המרגלים בעצתם השתתף עמהם גם במשא הפרות ויהושע שגם בגלוי הי' נבדל מהם הוא בלבד לא לקח כלום. ולפי"ז הי' אפשר לפרש בפשטות שאחד עשר נטלו פרות ואעפ"כ לא נטלו כ"א ג' המינים הנזכרים מפני כובדם, ויהושע לבדו לא נטל כלום.

שרגא פייוויל בן יענטע בריינ:
רימלעך

צ"ל יצא דל"א (ג)
צ"ל יצא דל"א (ג)
צ"ל יצא דל"א (ג)

[שלח תשל"ח]

פרש"י בכיו"ב כלל דלא בא הכתוב לסתום אלא לפרש (נח י, כה).

שער האגרות

מפתח שער האגרות

33	.....	לאבי החתן – תשי"א
34	.....	לאם החתן – תשי"ז
36	.....	לאם אבי החתן – תשט"ו
37	.....	לאם אם החתן – תשכ"א
39	.....	מכתב השואל בענין סיבוב השמש
40	.....	מכתבי הרבי בענין זה

TEL. PHOENIX 4. 0507
1812
P. 1 4800

775

מרכז לעניני חנוך

MERKAZ L'INYONEI CHINUCH INC.

Central office
770 EASTERN PARKWAY • BROOKLYN 11 N. Y.

ב"ח כג דצמ, התש"א

האברך החסיים חת"ח וכו'
סו"ח קצ"א (תוע"ש)

שלום וברכה

במקנה על מורעמו כיום החולדת שלו,
יהי רצון שיהי' כלי ראוי שיקוימו בו כל
הברכות שבירך אותו ל"ק מו"ח ארסו"ר הכ"מ על
סילואן בגשסיות וברוחניות.

בטח ראה הסוקתק ב"היום יום" לי"א ניסן
בקנין מנהגה ביום חולדת.

דודי א"ק זכרתי האונת הש"ס. ודיא ע'
אזוף בלה ואלר הויאזופי י"ה' זה פ"י אהזמ"ת וקצ"א
5 דצ

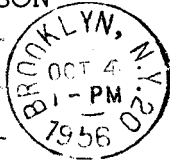
ברכה

מנחם שניאורסאהן

אגרת הרבי לאבי החתן ליום הולדתו בשנת תשי"א

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch

770 Eastern Parkway

Brooklyn 13, N. Y.

AIR LETTER
AÉROGRAMME

VIA AIR MAIL
PAR AVION

צפורה שניאורסון
אצל אליעזרוב
רח' ראשית חכמה 12
שכונת אחוה
ירושלים

ISRAEL

NO TAPE OR STICKER MAY BE ATTACHED

IF ANYTHING IS ENCLOSED, THIS LETTER
WILL BE SENT BY ORDINARY MAIL

אגרת הרבי לאם החתן

ש"ס - ירושת"ו

RABBI MENACHEM M. SCHNELLERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה יב' תשרי תשי"ז
ברוקלין

פיה צפורה תהי'

ברכה ושלוש!

במענה על מכתבה מז' תשרי, נעם לי לקרות במכתבה אודות הצלחתה בחור מדריכה-להחדיר רוח יראת שמים בהמחונכות שלה, ובטח אינה מסתפקת בהשגים דעד עתה ומוסיפה עליהן, וכהציווי דמעלין בקדש.

במ"ש בהנוגע לבנות חב"ד אשר לא נמצאו שט בנות גילה וכו' - הרי נתגדלה התמי' עוד יותר, כיון שבטח כמה מבנות אנ"ש ואפילו אלו שלא מאנ"ש מהבנות חרדיות הקי עליהן להתארגן במסגרת בנות חב"ד ואפשר שגם בזה המניעה העיקרית היא שצריך להיות מי שהוא ראשונה לעשות החצולה, וכיון שמביה הרב היא ונתחנכה בבית חסידותי, גם היא מהמועדות והשייכות לעשות צעד ראשון זה, ובפרט שהזולת הרי איננו יודע על דבר הטעמים שכוחבה שמועו אותה מלעשות זה עד עתה, ומפרשים, אצל הדברים כפשוטם אין רוצה בזה, ומסיקים מסקנא שאינה רוצה מפני שאיזה מגרעה בענין, מוכן שברשוהה למסור חוכן שורותי אלף האמורא לכה אנערות ובחורות בנות גילה, ויהי רצון שכולן יחד תפתחנה ותפיצנה מסגרת בנות חב"ד באופן שתמלאנה תפקידן הן בשטח הענין דהפצה המעינות חוצה, ~~שששששש~~ וכידוע פהגם רבנו הזקן אשר החסידות הוא ענין לכל בני ישראל ולא רק לכה, לחוג אחד, או לסוג מיוחד, והדברים מבוארים.

בברכה להצלחה בכל האמור ולבשו"ט ומפורטות
בזה, ובברכת חג שמח.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
M. S. S.
מזכיר

אגרת הרבי לאם החתן

רימלער-ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ביה.י. פנחא תשטי"ו
ברוקלין

מרת יענטא בריינא תחי'

ברכה ושלום!

אייער זון שי' האט מיר איבערגעגעבען א פיינ בקשת
ברכה פאר אייך, און בעת רצון וועל איך מזכיר זיין אייך אויף
דעם ציון הק' פון כ"ק סו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, און
געוויס וועט השם יתברך געבען אייך א רפואה קרובה ורפואה שלימה,
און צוזאמען מיט אייער סאן לאריכות ימים ושנים טובות זאלט מיר
האבען פון אלע אייערע קינדער-שיחיו-פיל חסידישן נחת.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
ל.ק.וו.י.ע
מזכ"ר

אגרת הרבי לסבתא של החתן (אם אביו)

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch

770 Eastern Parkway

Brooklyn 13, N. Y.

רייזל שניאורסון
רח' אשתרי הפרחי 3
ירושלים

ISRAEL

AIR LETTER • AÉROGRAMME • PAR AVION

FIRST FOLD

SECOND FOLD

אגרת הרבי לסבתא של החתן (אם אמו) בירושלים

ש"ם-ירושת"ו

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ג' סיון תשכ"א
ברוקלין

מרת סאשע רייזיל יוכבד תחי'

ברכה ושלום!

אין ענטפער אויף אייער בריף פון כ"ח אייר, אין
וועלכען איר שרייבט וועגען דער סברא צו פארען אהער זעהען
זיך וכו', און פרגעט מיין מ'יזונג אין דעם.

בכלל קומט בא מיר ניט אויס די זאך, צוליב אייניגע
סעמים, און צווישען זיי צום ערשט, וואס תורתנו תורת חיים
באגרעניצט און שטעלט געוויסע תנאים, ווען מ'וויל ארויספארן פון
אה"ק ת"ו אין חוץ לארץ, וואס פון דעם אליין איז דאך פארשטענדליך,
אז אויב אפילו די תנאים זיינען אויסגעפאלגט, איז דאך אויך ניט
אזוי גלאטיג, און אז צו דעם קומט נאך צו, דאס פארגרעסערן די חובות,
אין אנדערע ווערטער, אז מ'דארף גאנץ א ניט נאטירליך צוגאנג צו
ערפילען דעם וואונש, מאכט דאס די זאך מער קאמפליצירט (מסובך).

און וויבאלד אז אין ענינים רוחנים איז שטח פון
ארט קיין שטערונג [האטש פארשטענדליך אז זעהן מיט פליישיגע אויגען
באפרידיגט נישט זען גענוג]

זאל השי"ת אייך בענטשין, אז לארך ימים ושנים טובות,
זאלט איר האבען אמת'ן נחת וואס דאס איז אידישער חסידות'שער
נחת, פון קינדער און אייניקלעך, פון די וועלכע זיינען באה"ק ח"ו
און פון די וואס בחו"ל, אין אלע הינזיכטען.

בעת רצון וועט מען מזכיר זיין אייך און די אלע
וועגען וועלכע איר שרייבט, אויף דעם ציון הק' פון כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, לויט דעם אינהאלט פון אייער
שרייבען.

בברכה לחג שמח ולבשו"ט

אגרת הרבי לסבתא של החתן (אם אמו) בירושלים

אגרות באנגלית ששלח הרבי ליהודי שאבי החתן השתדל בקירובו לתומ"צ. אותו יהודי כתב לאבי החתן, שאם הרבי יכתוב בפומבי שלדעתו הארץ סובבת סביב השמש ולא להיפך, אז הוא יקבל על עצמו לשמור טהרת המשפחה והנחת תפילין ושמירת שבת וישפיע על חבריו לעשות כן. מכתב זה הוכנס אל הרבי, ובמענה אליו כתב הרבי ג' מכתבים

June 30, 1975

Rabbi Feivel Rimmler
824 Eastern Parkway
Brooklyn, New York 11213

Dear Rabbi Rimmler,

As per our conversation of today regarding taharat hamishpaha, etc. I did say to you, and am submitting the same in writing by means of this letter, that if the rebbe would make a public statement to the effect that he personally believes and directs that his followers therefore believe that, since the Talmud states that the sun revolves around the earth, it is therefore his firm belief that the sun does indeed revolve around the earth, that I will;

- (a) personally observe the laws of taharat hamishpaha, t'fillin, and shabbat and
- (b) influence as many of my friends and colleagues to do the same.

It is however, more than obvious to me that the rebbe will not, in any way make such a ridiculous statement, because

- (a) he does not wish to be labeled as a fool
- (b) he himself is not as foolish as some of his ardent but hypnotized followers.

I predict, with no hesitation, that I will not hear any more about this matter either from you or from the rebbe or through the press. I must tell you that I feel a deep personal hurt when people such as you make such assinine ridiculous statements and then hide your abysmal igonrance behind the facade of "Torah" Dont you realize that can still be believers and not live 500 years behind the times ??

צילום מכתב השואל

By the Grace of G-d
Rosh Chodesh Kislev, 5756
Brooklyn, N. Y.

Your letter, addressed to Rabbi Feivel Rimmler, reached me with considerable delay, more specifically before last Shabbos.

In view of its content, I naturally take this first opportunity of replying to it.

Not knowing whether you are more interested in the practical implication, or/and in the scientific aspect, I am writing two separate replies, enclosed herewith, which you can read in the order you prefer.

As customary in such a case, I am sending copies of the letters to Rabbi Rimmler, since it was he who conveyed your letter to me, and you will surely not mind.

With esteem and blessing,

P. S. It is surely unnecessary to add - though I am adding it for the record - that I take it for granted that you will keep your commitments with regard to the practical aspects of your letter.

(המכתבים מתורגמים בתרגום חופשי)

א

בס"ד
ר"ח כסלו תשל"ו

שלום וברכה

מכתבך, שהיה מופנה אל הרב פייבל רימלר, הגיעני באיחור ניכר, וביתר פירוט לפני השבת האחרונה.

בהתאם לתוכנו, אני מנצל את ההזדמנות הראשונה להשיב עליך.

מבלי לדעת אם אתה מעוניין יותר בתוצאה המעשית, או גם בהיבט המדעי, אני כותב שתי תשובות נפרדות, המצורפות בזה, ואתה יכול לקרוא אותן לפי הסדר המועדף עליך.

כרגיל בכגון דא, אני שולח העתקים של המכתבים אל הרב רימלר, היות שהוא היה זה שהעביר לי את מכתבך, ובטוחני שלא תקפיד.

בכבוד ובברכה

נ.ב. בודאי אין צורך להוסיף - אך אני מוסיף זאת למען הפרוטקול - שאני מניח בפשטות שתשמור את הבטחותיך בענין הצד המעשי שבמכתבך.

By the Grace of G-d
Rosh Chodesh Kislev, 5736
Brooklyn, N. Y.

Greeting and Blessing:

In reply to your question relating to the matter of the motion of the sun and the earth, whether the sun revolves around the earth or the earth around the sun,

It is my ^{firm} belief that the sun revolves around the earth, as I have also declared publicly on various occasions and in discussion with professors specializing in this field of science.

In view of the above, I have no objection, of course, if you wish to make this view known to whomsoever you choose, since, as mentioned, I have declared it orally and in writing to correspondents who had inquired into this subject, on more than one occasion.

With esteem and blessing,

P.S. On several of the above-mentioned occasions, when I spoke on the subject publicly, I gave a clear and detailed explanation why this view is in no conflict at all with contemporary science. I emphasized, however, that I was speaking of modern and contemporary science, as it differs from Ptolemaic and medieval science when conflicting views were held on this subject. Modern science, on the other hand, having rejected both systems, has reached conclusions which present no problem to one holding to the belief that the sun revolves around the earth, as I have explained at some length elsewhere.

ב

בס"ד
ר"ח כסלו תשל"ו, ברוקלין נ.י.

שלום וברכה!

במענה לשאלתך אודות ענין תנועת השמש והארץ, האם השמש סובבת סביב הארץ או הארץ סביב השמש, זוהי אמונתי האיתנה שהשמש סובבת סביב הארץ, כפי שגם הכרזתי ברבים בהזדמנויות רבות ובדיונים עם פרופסורים המתמחים בשטח זה של המדע.

לפי האמור, אינני מתנגד, כמובן, אם ברצונך להודיע את דעתי זו לכל מי שתרצה, היות שכאמור, הכרזתי זאת בעל פה ובכתב לשואלים ששאלוני בנושא זה, יותר מפעם אחת.

בכבוד וברכה

ג.ב. בכמה מההזדמנויות הנ"ל, כשדיברתי בנושא ברבים, נתתי הסבר ברור ומפורט מדוע דיעה זו אינה בסתירה עם המדע המודרני. אך הדגשתי, שאני מדבר אודות מדע מודרני ועכשווי, כפי שהוא שונה מהמדע של תלמי ושל ימי הביניים, כשדיעות סותרות היו קיימות בנושא זה. המדע המודרני, לעומת זאת, שדחה את שתי המערכות, הגיע למסקנות שאינן מציגות בעיה למי שמחזיק באמונה שהשמש סובבת סביב הארץ, כפי שהסברתי באריכות במקום אחר.

By the Grace of G-d
Rosh Chodesh Kislev, 5736
Brooklyn, N. Y.

Greeting and Blessing:

This is in reply to your inquiry on the question of the rotation of the sun and the earth in relation to each other, namely, whether the sun revolves around the earth, or the earth around the sun, and which view is to be accepted, etc.

I presume you have in mind the scientific view, i. e. what science has to say on this question, and I will address myself to this aspect.

It is well known that this was a controversial issue in ancient and medieval science. However, since about half a century ago, with the introduction of the theory of relativity, the latter has been univerally accepted as the basis of modern science. To be sure, in the beginning there were scientists working under the Soviet regime who opposed the relativity theory - for various reasons which need not be reviewed here, but even this opposition fell by the wayside later, so that now all scientists generally accept the theory of relativity as the latest and most plausible scientific system.

One of the conclusions of the theory of relativity is that when there are two systems, or planets, in constant motion relative to each other - such as the sun and earth in our case - either view, namely, the sun rotating around the earth, or the earth rotating around the sun, has equal validity. Thus, if there are phenomena that cannot be adequately explained on the basis of one of these views, such difficulties have their counterpart also if the opposite view is accepted.

Secondly, the scientific conclusion that both views have equal validity is the result not of any inadequacy of available scientific data, or of technological development (measuring instruments, etc.), in which case it could be expected that further scientific and technological advancement might clear up the matter eventually and decide in favor of one or the other view. On the contrary, the conclusion of contemporary science is that regardless of any future scientific advancement, the question as to which is our planetary center, the sun or the earth, must forever remain unresolved, since both view will always have the same scientific validity, as stated.

בס"ד
ר"ח כסלו תשל"ו
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

זהו במענה לשאלתך בנושא סיבוב השמש והארץ ביחס זה לזה, כלומר, האם השמש מסתובבת סביב הארץ או הארץ סביב השמש, ואיזו דיעה יש לקבל וכו'.
אני מניח שכוונתך לדיעה מדעית, זאת אומרת מה יש למדע לומר בנושא זה, ואתייחס לצד זה של הנושא. ידוע היטב שזה היה נושא השנוי במחלוקת במדע העתיק ובמדע של ימי הביניים. אבל, מאז לערך חצי מאה, עם גילוי שיטת היחסיות, שיטה זו התקבלה בכל העולם כבסיס המדע המודרני. נכון, שבהתחלה היו מדענים שעבדו תחת המימשל הסובייטי שהתנגד לשיטת היחסיות - מפני כמה סיבות שאין צורך לסקור אותן כאן, אבל אפילו התנגדות זו נפלה הצידה מאוחר יותר, כך שכעת כל המדענים מקבלים בכללות את שיטת היחסיות כמערכת

Thirdly, it follows that anyone declaring that a person who chooses to accept one of these systems in preference to another in preference to the other is a fool, while one who accepts the other is a wise man - such a judgment shows that the person making it is ignorant of the conclusions of modern science, or that he has not advanced beyond the science of Ptolemy and Copernicus. Obviously, a person not versed in the development of science in the course of the past half century or so, is not qualified to make any judgment pertaining to science.

A further point may be added, though perhaps not directly pertinent to our discussion. It is that every person, including modern scientists, actually has three options to choose from in this matter: (a) that A revolves around B, (b) that B revolves around A, (c) that A and B revolve around each other. But such a choice cannot be dictated by science; it would be one's personal choice and belief.

What has been said above is - to repeat - the deduction of the theory of relativity, as it is expounded in various scientific texts, and it can be checked with any scientist who is thoroughly familiar with the said theory. Of course, on the elementary and highschool level, science in general, and the so-called solar System in particular, is taught from relatively simple textbooks, and the change in the scientific attitude towards the subject under discussion is not emphasized. But, as stated, it would be quite simple to verify it with any scientist who specializes in this particular field.

With esteem and blessing,

מדעית הכי עדכנית והגיונית.

אחת המסקנות של שיטת היחסיות היא, שכאשר קיימות שתי מערכות, או כוכבים, בתנועה אחד ביחס לשני, כגון השמש והארץ בנדון דידן - הרי כל דיעה, דהיינו, שהשמש נעה סביב הארץ, או שהארץ נעה סביב השמש, יש להם אותו ביסוס. ואם כן, אם יש תופעות שאי אפשר להסבירן היטב לפי אחת משתי דיעות אלה, קשיים אלה קיימים גם בצד השני אם הדיעה ההפוכה מתקבלת.

שנית, המשנה המדעית ששתי הדיעות יש להן אותו תוקף אינה תוצאה מחסרון במידע המדעי הקיים, או בהתפתחות הטכנולוגית (כלי מדידה וכו'), כך שיש לצפות שהתפתחות מדעית וטכנולוגית בעתיד תפתור את הדבר ותחליט לטובת דיעה אחת או רעותה. היפוכו של דבר, מסקנת המדע המודרני היא, שללא הבט על כל התפתחות מדעית בעתיד, השאלה מהו המרכז של הכוכבים, השמש או הארץ, חייבת להשאר תמיד בלתי פתורה, כי שתי הדיעות תמיד תהיה להם אותה תקיפות מדעית, כאמור.

שלישית, מן האמור יוצא, שכל המכריז שאדם הבחר לקבל את אחת משתי המערכות על רעותה הוא טיפש ואילו מי שקבל את רעותה הוא איש חכם - קביעה זו עצמה מוכיחה שהאדם המכריז הוא בור במסקנות המדע המודרני, או שהוא עדיין לא התקדם מעבר למדע של תלמי וקופרניקוס. ברור, שאדם שאינו מתמצא בהתפתחות המדעים בתקופת חצי המאה האחרונה בערך, אינו מוסמך לקבוע בעניני מדע.

יש להוסיף עוד נקודה, אם כי אינה נוגעת באופן ישיר לדיון שלנו. והיא, שכל אדם, כולל מדענים מודרניים, יש לו בעצם שלש אפשרויות לבחור בשטח זה: (א) "A" מסתובב סביב "B", (ב) "B" מסתובב סביב "A". (ג) ששניהם מסתובבים אחד סביב השני. אך בחירה זו אינה נקבעת ע"י המדע, אלא ע"י אמונתו ובחירתו האישית. הנאמר לעיל הוא - שוב - המסקנה של שיטת היחסיות, כפי שהיא מוסברת בכמה טקסטים מדעיים, וניתן לבדוק אותה עם כל מדען המתמצא היטב בשיטה האמורה. ודאי, על רמת בית הספר היסודי והעל יסודי, הרי המדע בכלל, ומערכת השמש במיוחד, נלמדים מספרי לימודים פשוטים יחסית, והשינוי בגישה המדעית אינו מודגש. אבל, כאמור, פשוט ביותר לוודא זאת עם כל מדען הבקי בשטח זה.

בכבוד ובברכה

- מכתב זה (באנגלית) נדפס בס' ניצוצי אור עמוד 35 -

לשלימות הענין נוסף כמה ציונים למקומות שבהם דן הרבי בנושא זה:

ראה לקוטי שיחות חיי וחיל הוספות לפי בראשית.

וראה גם במאמר הר"י מינדל בכפר חב"ד גליון 1017, ובתרגום מכתב הרבי מליג בעומר תשכ"ד לעתון ג'ואיש

פרעס הנדפס בכפ"ח גליון 1086, ובמכתב יא טבת תשי"ב הנדפס בכפר חב"ד גליון 1067.

